SANCTISS. DOMINI NOSTRI D.

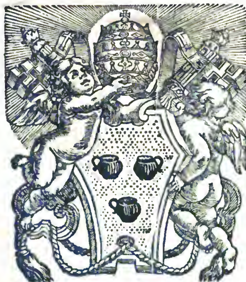
INNOCENTII

DIVINA PROVIDENTIA

PAPÆ XII.

CONSTITVTIO

Super forma regiminis Sanctæ Domus, & Ciuitatis Lauretanæ.

ROMÆ M.DC.XCVIII.

Ex Typographia Reu. Cameræ Apostolicæ.

INNOCENTIVS EPISCOPVS
SERVVS SERVORVM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

SACROSANCTA Redemptionis humanæ Mysteria, quibus & Christianæ religionis primordium, & vniuersæ per Orbem Ecclesiæ dignitas, & ipsa Romani Pontificis Christi Vicarij Apostolica celsitudo consurgit, quemadmodum ad intimum doloris sensum ex Sanctorum locorum, in quibus ea Dominus noster operari dignatus est, sub Infidelium tyrannide gementium consideratione Nos prouocant; iamdiu enim est, quòd venerunt Gentes in hæreditatem Domini, polluerunt templum sanctum eius, & posuerunt Ciuitatem sanctam Ierusalem in opprobrium & direptionem: ita ad sacra eiusdem Redemptionis nostræ monumenta, quæ, Diuina largiente gratia, sub Christianorum potestate, ac potissimùm sub temporali Sanctæ Romanæ Ecclesiæ ditione reperiuntur, eò studiosiùs custodienda, atque impensiùs veneranda Pontificiam nostram solicitudinem excitant & impellunt.

Sanè cùm Sacrum illud Cubiculum, seu Sanctam Domum Lauretanam nuncupatam, vbi primùm gloriosissima Dei Genitrix, ac semper Virgo Maria, quasi aurora consurgens præclara Natiuitate sua gaudium annunciauit vniuerso Mundo, ac vbi Vnigenitum Dei Filium Sancti Spiritus obumbratione concepit, insigni miraculo, ac Angelorum ministerio ad Piceni nostri Prouinciam transportatum vniuersus Christianus Orbis veluti primum tabernaculum Dei cum hominibus iam à pluribus sæculis veneretur in terris, & Omnipotens de Cœlis Deus assidua miraculorum frequentia illustrare non cesset; Nos erga tam Sacrosanctam Domum mentis nostræ aciem simul & cordis affectum conuertentes in eam libentissimè curam incumbimus, vt, remotis ijs, quæ dissidia & offensiones parere quoquo modo possent, felici prosperoque præfatæ Sanctæ Domus, & Lauretanæ nostræ, quæ velut in atrijs eiusdem Domus Domini posita est, Ciuitatis regimini, Romanorum etiam Pontificum prædecessorum nostrorum aliàs desuper editis Constitutionibus, vbi opus fuerit, reformatis, & immutatis, Apostolica prouidentia consulamus.

Aliàs siquidem plures Romani Pontifices prædecessores nostri ob eximium religionis zelum, atque in Deiparam Virginem deuotionis affectum; quamplurimis eamdem Sanctam Domum priuilegijs, indultis, gratijs, & prærogatiuis condecorarunt, & signanter fel. rec. Clemens Papa VII. prædecessor noster inter cætera Castrum Lauretanum, eiusque habitatores cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis curæ, gubernio, administrationi, & regimini cum mero & mixto imperio, & gladij potestate Commissarij, seu Protectoris dictæ Sanctæ Domus submisit, & demandauit; ac nouissimè recol. mem. Paulus Papa V. etiam prædecessor noster volens diuersis litibus & contentionibus, quæ inter Episcopum Lauretanum, & Protectorem præfatæ Domus exortæ fuerant, &

oriri possent in posterum, obuiare; vtque eidem Sancta Domus Lauretana, eiusque Officiales, & Ministri quicunque, necnon Bona, res, & iura ad eam pertinentia meliùs & faciliùs gubernarentur, eidem Sanctæ Domui, seu Sancto Cubiculo Lauretano solum, seu pauimentum tam eiusdem Sancti Cubiculi, seu Sanctæ Cappellæ, quàm circumcirca vsque ad columnas, & scalas inclusiuè contentum, in Territorium proprium, distinctum que, & separatum nullius Diœcesis, in quo de cætero solus eiusdem Sanctæ Domus Protector pro tempore existens, eiusque Gubernator priuatiuè quoad Episcopum Lauretanum, etiamsi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis existeret, iurisdictionem omnimodam, & quasi Episcopalem habere & exercere posset, perpetuò constituit & assignauit; ipsamque Domum, seu Cappellam magnam, & paruam nuncupatam, ac pauimentum, & Territorium prædictum, eiusque Gubernatorem, Officiales, Ministros, & quoscunque alios tam Laicos, quàm Clericos & Regulares eidem Sanctæ Domui, seu Cappellæ, eiusque Bonis quomodolibet inseruientes, necnon eorumdem Officialium, Ministrorum, aliorumque inseruientium familias, seruitores, & famulos, & quoscunque cuiusuis generis, conditionis, & præeminentiæ Peregrinos ad eamdem Sanctam Cappellam, seu Ecclesiam Lauretanam confluentes, necnon eiusdem Sanctæ Domus palatia, ædificia, possessiones, & prædia quæcunque, & reliqua Bona tam stabilia, quàm mobilia, & se mouentia vbicunque existentia, supellectilia etiam pretiosa, pecunias, eleemosynas, donationes, & quæcunque relicta ab omni, & quacunque Episcopi Lauretani superioritate, iurisdictione, dominio, ac potestate, perpetuò, plenissimè, penitus, & omnino exemit & liberauit, ac sub Beati Petri, & Sedis Apostolicæ protectione speciali suscepit; omnimodamque iurisdictionem Ecclesiasticam & spiritualem, & quasi Episcopalem in præfatam Sanctam Domum, eiusque Territorium, Ministros, Officiales, aliosque inseruientes, ac Peregrinos, resque, Bona, ac iura prædicta eidem pro tempore Protectori subiecit, & adiudicauit, varijs eidem Protectori tam circa Vicarij Curati deputationem, quàm circa dimissorialium literarum concessionem, aliaque quamplurima, priuilegijs, & facultatibus attributis, prout in præfatorum Clementis in forma Breuis sub die decimatertia Ianuarij millesimo quingentesimo vigesimoquarto, Pontificatus sui anno primo, & Pauli prædecessorum sub plumbo anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo vigesimo pridie Idus Iulij, Pontificatus sui anno decimosexto respectiuè expeditis literis vberiùs continetur.

Nos verò prouidè considerantes, ex huiusmodi forma regiminis non eam, quæ sperabatur, vtilitatem prouenisse; quin potiùs experientia, & quamplurium ad Apostolatum nostrum perlatis querelis, atque recursibus certiores effecti, imminuta nimis Episcopi potestate, disciplinam Ecclesiasticam paulatim dissolui, necnon Cleri, populique mores, aucta exemptorum multitudine, relaxari, non sine frequentibus Prælatorum, ac Subditorum perturbationibus; itaut quod aliàs in præfatæ Sanctæ Cappellæ decus, & commodum ab ijsdem Clemente, & Paulo prædecessoribus salubriter constitutum fuerat, iam temporum varietate, ac fortasse hominum malitia in eiusdem noscatur vergere detrimentum, habita super his cum nonnullis Venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & dilectis Filijs Romanæ Curiæ Prælatis deliberatione matura, præfatas Prædecessorum literas, earum tenores etiam veriores præsentibus pro plenè & sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, motu proprio & ex certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuò valitura Constitutione ad formam & termi-

nos

nos infra exprimendos moderamur, reducimus, restringimus, & immutamus.

Ac primò quidem cupientes præfatæ Sanctæ Cappellæ, seu Domui, vbi Verbum caro factum est, præeminentiam omnem, decus & honorificentiam conseruari, nec vlla ex parte imminui, quin potiùs vberioribus gratijs, & priuilegijs amplificari; diligimus enim decorem domus Dei, & quàm maximam possumus gloriam Nomini eius afferre satagimus in aula sancta eius; eidem Sanctæ Domui Territorium proprium, ac separatum, atque ab omni Ordinarij iurisdictione exemptum, & quasi Episcopale in præfatis Pauli Papæ V. prædecessoris nostri literis assignatum tenore præsentium confirmamus & approbamus, idemque Territorium vnà cum omnibus præfatæ Sanctæ Domus Ministris, & Officialibus, alijsque personis ei quomodolibet inseruientibus, vel ad eam ex qualibet Mundi parte deuotionis gratia confluentibus, eiusque Bonis quibuscunque vbilibet existentibus, ad formam præfatarum Pauli prædecessoris literarum, ab omni & quacunque Ordinarij iurisdictione, iterum ac plenissimè, & penitùs eximentes, præfato Protectoris, quod per obitum bo: mem: Palutij, dum vixit, Episcopi Portuen. S. R. E. Cardinalis de Alterijs nuncupati de præsenti vacat, Officio, dignitate, titulo, ac denominatione perpetuò suppressis, ac prorsus de medio sublatis, sub Beati Petri, nostraque, & Sedis Apostolicæ speciali, & immediata protectione suscipimus.

Omnem verò, & quamcunque iurisdictionem tam Ecclesiasticam & spiritualem, ac quasi Episcopalem, quæ in eamdem Sanctam Domum, eiusque Territorium, Officiales, Ministros, Peregrinos, ac Bona prædicta, quàm sæcularem, siue laicalem in Communitatem, homines, & Ciuitatem nostram Lauretanam, eiusque Comitatum, atque districtum, vt supra, Protectori pro tempore Sanctæ Domus eiusdem, siue ex præfatis Clementis, ac Pauli, siue aliorum quorumcunque Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum Constitutionibus, indultis, priuilegijs, aut aliàs quomodolibet competebat, quandoquidem ei Romani Pontifices per seipsos, Apostolicæ seruitutis curis, & omnium Ecclesiarum solicitudine prægrauati, vacare non possunt, exerceri in posterum statuimus, & mandamus per Congregationem nonnullorum Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, necnon dilectorum Filiorum Romanæ Curiæ Prælatorum, Lauretanam nuncupandam, quam ad hunc effectum tenore præsentium erigimus, instituimus, & specialiter deputamus.

Eidemque Congregationi, vt semel & pluries, & quoties sibi videbitur & placebit, quæcunque statuta, & ordinationes pro felici prædictæ Sanctæ Domus, eiusque Bonorum, ac personarum eidem inseruientium regimine, sacris tamen Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis non aduersantia, & signanter quoad numerum Ministrorum, & Officialium eiusdem Sanctæ Domus priuilegijs, & exemptionibus gaudentium, quem per eamdem Congregationem omnino reformari, & ad solos necessarios restringi volumus, ab omnibus, ad quos pertinet inuiolabiliter obseruanda condere, edere & publicare, illaque mutare, alterare, corrigere, & emendare, prout in Domino salubriter expedire cognouerit, concedimus & indulgemus.

Quò verò præfatarum Sanctæ Domus, & Ciuitatis regimen, meliùs, distinctiùs, omnique, quantùm fieri potest, litium & contentionum remoto periculo administretur, omniaque honestè, & secundùm ordinem fiant, volumus, & mandamus, vt Congregatio præfata, in Spiritualibus quidem, quæ scilicet ad Ecclesiæ cultum, Chori seruitium, Diuinorum celebrationem, Animarum curam, Sacramentorum administrationem, morum correctionem, aliaque huiusmodi

modi pertinent, Episcopi Lauretani pro tempore existentis, tamquam Sedis Apostolicæ Delegati; in ijs verò, quæ quorumcunque Bonorum eiusdem Sanctæ Cappellæ temporalem administrationem, necnon dictæ Ciuitatis Lauretanæ, eiusque Comitatus, atque districtus tam in Causis ciuilibus, quàm criminalibus, seu mixtis gubernium sæculare concernunt, Romanæ Curiæ Prælati, in Gubernatorem à nobis, & pro tempore existente Romano Pontifice deputandi, opera, & ministerio vti debeat.

Ac propterea tam domorum, ædificiorumque omnium fabricam, & manutentionem, quàm supellectilium cuiuscunque generis, paramentorum, gemmarum, aliorumque iocalium, quæ sub thesauri nomine nuncupantur, necnon eleemosynarum & largitionum quarumlibet custodiam, atque etiam Montis Pietatis, nosocomij, hospitij, & triclinij pro pauperibus peregrinis superintendentiam Gubernatoris præfati curæ committenda esse; ministros verò supradictis locis, rebusque inseruientes, si Clerici fuerint, in concernentibus dumtaxat eorum ministerium Gubernatori præfato, in reliquis autem Episcopo Lauretano tamquam Sedis Apostolicæ Delegato, Organistam demum, Cantoresque quoscunque eiusdem Sanctæ Domus, quoad correctionem morum, Ecclesiæque seruitium Episcopo, in cæteris Gubernatori subesse debere decernimus, & declaramus.

Quoniam verò nonnullæ Ecclesiæ, seu Beneficia etiam curata præfatę Sanctæ Domui, seu Cappellæ vnita, annexa, vel ab ea dependentia non in Lauretana solùm, sed in quampluribus etiam alijs Diœcesibus reperiuntur; vt earumdem Ecclesiarum, Beneficiorumque bono regimini, rectæque administrationi consultum sit, easdem Ecclesias, earumque Rectores, aliosque Ministros quoscunque Episcoporum, aliorumque Ordinariorum, in quorum respectiuè Diœcesibus sita sunt, tamquam Sedis Apostolicæ Delegatorum, iurisdictioni, visitationi, & correctioni, sub Congregationis tamen, vt supra, à nobis erectæ, regimine & omnimoda dependentia, subesse volumus, & mandamus; itemque prorsus quoad omnes & singulos Colonos, siue Officiales eiusdem Sanctæ Domus extra Diœcesim Lauretanam vbilibet existentes, ad debitum tamen numerum vt supra reducendos, seruari statuimus.

Beneficia autem prædicta, & alia quæcunque cum cura, & sine cura, sæcularia, & quorumuis Ordinum Regularia qualitercumque qualificata, & vbicunque existentia, quæ ad collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, & quamuis aliam dispositionem præfatæ Sanctæ Domus pro tempore Protectoris quomodolibet pertinebant, ordinationi, dispositioni, & prouisioni nostræ, & Sedis Apostolicæ perpetuò reseruamus.

Si quid verò circa præsentis nostræ Constitutionis obseruantiam, interpretationem, siue declarationem vllo vnquam tempore controuerti, aut dubitari contigerit, id omne præfatæ Congregationis, à nobis vt supra institutæ, iudicio, cui propterea omnem desuper facultatem necessariam, & opportunam concedimus & impertimur, declarandum, decidendum, definiendumque esse, necnon quacunque appellatione, recursu, nullitatis dictione remotis, ab omnibus seruandum omninò districtè præcipimus, & mandamus.

Decernentes præsentes literas, etiam ex eo, quòd Episcopus, Capitulum & Clerus, aut Communitas, & homines præfatæ Ciuitatis nostræ Lauretanæ, ac alij quicunque in præmissis quomodolibet interesse habentes, seu habere prætendentes, eisdem non consenserint, aut vocati, seu auditi non fuerint, aliaque quauis de causa, quantumuis legitima & iuridica, de vllo subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quocunque de-

fectu

fectu notari, impugnari, vel in controuersiam reuocari, aut ad terminos iuris reduci nullatenus posse; sed semper & perpetuò validas, firmas & efficaces existere, & ab ijs, ad quos spectat, & in futurum spectabit inuiolabiliter obseruari: sicque per quoscunque Iudices Ordinarios & Delegatos quauis auctoritate fungentes, etiam Causarum Palatij Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, vbique iudicari & definiri debere, irritum quoque, & inane quicquid secus super omnibus & singulis præmissis, vel circa ea à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus quoad ea, quæ præsentibus aduersantur, præmissis Clementis & Pauli prædecessorum huiusmodi & alijs quibuscunque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis etiam in Synodalibus, Prouincialibus, & vniuersalibus Concilijs editis, innouatis & confirmatis, nostraque de iure quæsito non tollendo, alijsque Cancellariæ Apostolicæ regulis, ac dictarum Sanctæ Domus, & Ecclesiæ, & Ciuitatis Lauretanæ etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, Indultis Sanctæ Domui præfatæ, illiusque Protectori pro tempore existenti concessis, & quibusuis alijs sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, ac irritantibus, & alijs Decretis in genere, vel in specie, necnon etiam cæteris omnibus & singulis, quæ in præinsertis literis ipsi prædecessores voluerunt minimè obstare.

Quibus omnibus & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis & indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut alia aliqua exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, exprimerentur, & insererentur, præsentibus pro plenè & sufficienter expressis, & insertis habentes ad effectum præsentium, illis aliàs in suo robore permansuris, harum serie derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ moderationis, confirmationis, exemptionis, suppressionis, erectionis, concessionis, declarationis, reseruationis, decreti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire.

Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem Anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo nonagesimo octauo Nonis Augusti Pontificatus Nostri Anno Octauo.

B. Card. Prodatarius. I. F. Card. Albanus.

Visa de Curia C. A. Fabronus.

P. Porta.

Loco ✠ plumbi

Registrata in Secretaria Breuium.

Anno à Natiuitate Domini Nostri IESV Christi millesimo sexcentesimo nonagesimo octauo, Indictione sexta, die verò nona Augusti, Pontificatus autem Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Nostri Domini INNOCENTII Diuina Prouidentia Papæ XII. Anno octauo supradicta Constitutio affixa, & publicata fuit ad valuas Ecclesiæ S. Io: Lateranensis, Basilicæ Principis Apostolorum, Curiæ Innocentianæ, Cancellariæ Apostolicæ, in Acie Campi Floræ, ac in alijs locis solitis, & consuetis Vrbis, per me Sebastianum Vasellum eiusdem Sanctissimi D. Nostri Papæ Cursorem.

Ioseph Staggius Mag. Curs.

